

N:o 72.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 18 maj 1892.
— — — — — Andra Kammaren den 18 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående sparbanker samt lag angående tillsyn å vissa så kallade folkbanker och med folkbanker jemförliga penningeinrättningar.

(Lagutskottets utlåtande n:o 48.)

Till Konungen.

Genom proposition den 11 sistlidne mars har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bifogade förslag till

1:o) lag angående sparbanker; samt

2:o) lag angående tillsyn å vissa så kallade folkbanker och med folkbanker jemförliga penningeinrättningar.

Riksdagen, som ansett förslaget till lag angående sparbanker i allt hufvudsakligt böra godkännas och ej funnit anledning till anmärkning mot förslaget till lag angående tillsyn å vissa s. k. folkbanker och med folkbanker jemförliga penningeinrättningar, får härmed redogöra för de förändringar, hvilka Riksdagen ansett böra vidtagas i förstnämnda lagförslag.

Beloppet af den grundfond, som bör för sparbank tillskjutas, skall enligt förslaget 2 § uppgå till minst två tusen kronor. Detta belopp

har visserligen syns Riksdagen icke vara större än som af grundfondens syfte att vara en fond, hvarmed närmast kostnaderna för en sparbanks organisation skola bestridas, i allmänhet oundgängligen torde krävas, men Riksdagen har i allt fall, med hänsyn till de undantagsförhållanden, som kunna tänkas förekomma i ett land sådant som vårt och för att icke försvåra uppkomsten af en sparbanksinrättning på en ort med mindre utveckladt näringslif och ringare kapitaltillgång, ansett berörda föreskrift icke böra göras ovilkorlig. Riksdagen har följaktligen velat inrymma rätt för Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, der särskilda omständigheter dertill föranleda, bestämma grundfonden till ett belopp mindre än det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna.

Beträffande 3 § i förslaget har Riksdagen funnit den Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i paragrafens andra stycke tillerkända rätt att sjelfmant verkställa sådana ändringar och tillägg i ett för stadfästelse ingifvet reglemente, som prövas erforderliga för betryggande af insättarnes rätt, innebära en alltför stor magtbefogenhet för nämnda myndighet. Den fördel af en minskad tidsutdrägt med reglementets stadfästelse, som ifrågavarande befogenhet väl företrädesvis afser att bereda, torde icke heller uppväga de verkliga olägenheter, som genom den föreslagna bestämmelsen onekligen kunna vållas sparbank, som redan träffat organisativa anstalter i en något annan rigtning, än Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande finner lämplig.

I enlighet härmed hafva orden: »med de ändringar och tillägg deri, som för betryggande af insättarnes rätt prövas erforderliga» blifvit utur 3 § uteslutna.

Då, enligt hvad Riksdagen har sig bekant, flerstädes förekommer, att sparbanker vid beviljande af lån till kommuner eller andra samfälligheter t. ex. bolag eller föreningar af jordegare för utförande af större vattenaffledningsföretag såsom säkerhet för annuiteternas fullgörande betinga sig borgen af förmögnare kommunmedlemmar, bolagsmän eller intressenter i företag af nyss angifven eller liknande beskaffenhet, och dylika lån, hvilka emellertid i allmänhet beviljas för längre tid än 10 år, följaktligen i viss mening äro att betrakta såsom borgenslån, har Riksdagen funnit det vara af nöden, att för lån af nyss omnämnda art undantag göres från den i 11 §:s tredje stycke meddelade föreskrift, att lån mot borgen eller mot pant af skuldebref med borgen icke må utestå utöfver tio år. I sådant syfte har Riksdagen, som jemväl funnit det i förevarande stycke använda ordet »löpetid» böra såsom mindre vanligt utbytas mot ett annat uttryck, antagit ett tillägg till ifrågavarande stycke.

Då de — i afseende på beskaffenheten af de obligationer, som jemte statens eller allmänna hypoteksbankens skola få såsom säkerhet i uppgifna hänseenden godkännas i förslagets 12 och 13 §§ begagnade uttrycken: »eller andra med dem i afseende å säkerheten närmast jemförliga» samt »eller andra fullgodas» enligt Riksdagens åsigt hafva samma innebörd, men uttryckens olikhet till äfventyrs kan föranleda en annan uppfattning, har Riksdagen, som finner sistnämnda uttryck ega företräde, dermed ersatt det förra, i 12 § förekommande uttrycket.

Vidare har hänsynen till största möjliga säkerhet för insättarnes besparingar synts Riksdagen kräfva, att inteckning, hvarom i 12 § förmäles, är, hvad landet angår, meddelad i sådan fastighet, som är till jordbruksfastighet hänförlig, likasom att det taxeringsvärde, inom hälften hvaraf inteckningens belopp skall ligga, icke är något medeltaxeringsvärde, utan, på sätt angående inteckning i stadsfastighet är föreslaget, det senast fastställda taxeringsvärdet. Detta torde nemligen i allmänhet kunna anses såsom en mera tillförlitlig värdemätare än ett ur flera års taxeringsvärden draget medelvärde. I öfverensstämmelse härmed har ifrågavarande 12 § blifvit af Riksdagen omredigerad.

Då Riksdagen anser det vara af vigt, att de smärre sparbankernas sträfvanden att ställa sig till efterrättelse de i förslagets 13 § gifna föreskrifter om bildande af en kassareserv i möjligaste måtto underlättas och inteckningar af den beskaffenhet, som i 12 § omförmäles, torde vara att anse såsom värdehandlingar, de der med lätthet kunna förvandlas i penningar, har Riksdagen i en tilläggsbestämmelse inrymt sparbank rätt att få med dylika inteckningar redovisa det belopp, som enligt förslaget bör afsättas såsom kassareserv. I enahanda syfte har Riksdagen i förslagets *öfvergångsstadganden* vidtagit den ändring, att den tid efter lagens trädande i kraft, inom hvilken redan befintlig sparbank skall hafva fullgjort föreskriften om kassareservs bildande, utsträckts från fem till tio år.

Då vidare i följd af högsta domstolens anmärkning vid 1 § i det förslag till lag angående sparbanker, som den 27 oktober 1891 afgifvits af den utaf Eders Kongl. Maj:t för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning för sparbanker m. m. tillsatta komité, ordet »delegare» såsom kännetecknande dem, hvilka ega fordran hos sparbank på grund af insättning i det föreliggande förslaget blifvit utbytt mot ordet »insättare», men af förbiseende sådant icke kommit att ske i nu ifrågavarande §, har rättelse derutinnan blifvit af Riksdagen vidtagen.

Bestämmelsen i 14 § af förslaget, att fastighet, som sparbank för betäckande af sin fordran nödgats inropa, skall afyttras, så snart det

utan förlust kan ske, bör, på sätt ock nämnda komité i motiven till ifrågavarande bestämmelse anfört, sålunda förstås, att den ingalunda betager sparbank rätten att utan att afvakta en dylik gynsam, men i regel oberäknelig tidpunkt sälja en fastighet äfven med förlust. I ändamål att tydligare uttrycka denna tanke har Riksdagen gjort ett i sådant hänseende erforderligt tillägg i paragrafens slutmening.

Ordet »delegarnes» i 21 §:s tredje stycke har på skäl, som för motsvarande ändring i 13 § anförts, blifvit utbytt mot »insättares».

Då uppgift om insättares hemvist och lefnadsyrke bör kunna lemnas lika lätt som uppgiften om hans namn, har följdriktigheten synts kräfva, att föreskriften i förslagets 23 § om meddelande af först omförmälda uppgift göres ovilkorlig, och Riksdagen har på grund häraf företagit en omredigering af paragrafens första stycke.

Vid tredje stycket i förslagets 24 § har Riksdagen anmärkt, att den deri meddelade bestämmelse att, med de båda i stycket angifna undantag, för en och samma person insättning ej må ega rum å mera än en motbok, vid större sparbanker, der tilloppet af insättare vid insättningstillfällena oftast är rätt betydligt, måste blifva särdeles svår-tillämplig, hvarförutom förbudet jemväl vid insättningar i mindre sparbanker lätt nog torde kunna kringgåas. Riksdagen inser väl, att ifrågavarande bestämmelse hvilat på en med det egentliga syftet af sparbankernas verksamhet öfverensstämmande grund, då densamma afser att förhindra det sparbanken göres till en anstalt för verklig kapitalplacering, men de svårigheter, som, på sätt nyss blifvit antydt, tvifvelsutan skulle komma att vidlåda tillämpningen af berörda föreskrift, hafva likväl föranlett Riksdagen att borttaga densamma. Detta synes så mycket hellre kunna låta sig göra, som jemlikt 30 § i förslaget sparbanks reglemente skall innefatta bestämmelse om det högsta belopp af en persons tillgodohafvande, hvarå ränta godtgöres, och härigenom vinnes ett godt korrektiv mot missbruk af nyss antydd art.

På grund häraf och då, under förutsättning att ifrågavarande förbud bortfaller, de båda föreslagna undantagsbestämmelserna, derest de finge kvarstå, skulle komma att sakna verklig betydelse, har Riksdagen helt och hållet uteslutit ifrågavarande tredje stycke.

I syfte af en förenklad redaktion har vidare andra punkten i 26 §:s första stycke erhållit en något ändrad lydelse.

För öfriga af Riksdagen vidtagna redaktionsjemkningar torde någon redogörelse icke tarivas, och har Riksdagen här ofvan vid 13 § i förslaget anfört och jemväl motiverat den ändring, Riksdagen ansett böra vidtagas i afseende å förslagets öfvergångsstadganden.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen, som följaktligen funnit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition, såvidt angår förslaget till lag angående sparbanker, icke kunna i oförändradt skick bifallas, för sin del antagit

Lag, angående sparbanker af den lydelse bilagan A utvisar; samt utan ändring bifallit propositionen i öfrigt och sålunda antagit Eders Kongl. Maj:ts förslag till

Lag angående tillsyn å vissa så kallade folkbanker och med folkbanker jemförliga penningeinträttningar.

Stockholm den 18 maj 1892.

Med undersåtlig vördnad.

Bil. A.

Lag angående sparbanker.

Med upphäfvande af förordningen angående sparbanker den 1 oktober 1875 samt lagarne den 31 december 1888 och den 5 september 1890, innefattande ändring i och tillägg till nämnda förordning, varder härigenom stadgadt som följer:

1 §.

Med sparbank förstås i denna lag penningeinrättning, som, utan rättighet för dess stiftare eller desses rättsinnehafvare att tillgodonjuta andel i den vinst, som å rörelsen kan uppkomma, har till ändamål att af allmänheten till förräntande mottaga penningar och genom räntans läggande till hufvudstolen dem ytterligare förkofra samt medlen i mån af uppsägning återbetala.

2 §.

Till grundfond för sparbank skall, på sätt och under vilkor i 5 och 18 §§ sägs, tillskjutas ett belopp af minst två tusen kronor; dock att Konungens befallningshafvande må, der särskilda omständigheter dertill föranleda, medgifva, att grundfonden sättes till lägre belopp.

Stiftare af sparbank skola vara välfrejdade svenske medborgare till antal af minst tjugu.

3 §.

De, som vilja inrätta sparbank, skola hos Konungens befallningshafvande i det län, hvarin om sparbankens styrelse kommer att hafva sitt säte, söka stadfästelse å det för sparbanken antagna reglemente. Dervid skall styrkas, ej mindre att stiftarnes antal icke understiger det i 2 § föreskrifna, än äfven att det belopp, hvartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blifvit tecknad.

Finner Konungens befallningshafvande reglementet öfverensstämmande med denna lag äfvensom med lag och författningar i öfrigt, har Konungens befallningshafvande att meddela stadfästelse å detsamma.

Beslutad ändring af reglementet eger ej giltighet, med mindre den varder af Konungens befallningshafvande stadfäst.

Underrättelse om stadfästelse af reglemente och af ändring deri skall på sparbankens bekostnad intagas i länskungörelserna.

4 §.

I reglementet skall uppgifvas den benämning, hvarunder inrättningen kommer att drifva sin rörelse. För utmärkande af rörelsens beskaffenhet må ej annat uttryck än sparbank användas.

Ej må, der icke Konungen annorlunda förordnat, annan penninge-inrättning än sådan, hvarom i 1 § förmåles, drifva sin rörelse under benämning af sparbank. Sker det, eger Konungens befallningshafvande föreskrifva rättelse.

5 §.

Förr än sparbank må öppna sin rörelse skall hos Konungens befallningshafvande lemnas uppgift å de personer, hvilka vården om sparbankens angelägenheter tillkommer, så ock styrkas, att det belopp, hvartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blifvit kontant inbetaldt.

6 §.

I tvistemål, som rör gäld i allmänhet, svarar sparbank vid allmän underrätt i den ort, der sparbankens styrelse enligt reglementet har sitt säte.

7 §.

Vården om sparbanks angelägenheter tillkommer dels så kallade hufvudmän, som skola representera insättarne och såsom öfverstyrelse öfvervaka sparbankens förvaltning, och dels en förvaltande styrelse.

Hufvudmännen skola till ett antal af minst tjugu och högst femtio utses genom val på sätt reglementet föreskrifver; dock att stiftare af sparbank må kunna i reglementet förklaras för hufvudmän.

Uti en i sparbanken förvarad liggare skall hvarje hufvudman, der han åtager sig uppdraget, egenhändigt inskrifva sitt namn.

Rätt att deltaga i hufvudmäns öfverläggningar, val och beslut må genom reglementet kunna tillerkännas dem, som lemnat penningebidrag

till bildande eller förstärkande af sparbankens grundfond eller reservfond. Vid utöfning af nämnda rätt bära de lika ansvarighet som hufvudmän.

Hufvudmännen, hvilka skola en gång hvarje år kallas till ordinarie sammanträde, ega dervid att utse ej mindre ledamöter i styrelsen än äfven revisorer för granskning af sparbankens förvaltning, att besluta om ansvarsfrihet för styrelsen eller om den åtgärd, som, derest ansvarsfrihet nekas, skall vidtagas, samt att afgöra fråga, som kan väckas om användning af det i 15 § omförmälda öfverskott å reservfond; och hafva hufvudmännen i öfrigt att fatta beslut i ärenden, hvilka enligt reglementet tillhöra deras handläggning. Hufvudman, som tillika är styrelseledamot, må ej deltaga i val af revisor eller i beslut angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Hufvudmän och styrelseledamöter skola väljas för viss tid och revisorer årligen.

Styrelsen handhafver den omedelbara ledningen af sparbankens verksamhet och eger att i alla mål tala och svara för sparbanken, så ock att besluta i frågor, hvilkas afgörande icke är hufvudmännen förbehållet.

Ej må hufvudman eller styrelseledamot i sparbank vara tjänsteman i samma sparbank, der icke med afseende å särskilda förhållanden sådant i reglementet uttryckligen medgifves.

8 §.

Till Konungens befallningshafvande skall sparbanks styrelse inom en månad efter hufvudmännens årssammanträde aflemna förteckning å hufvudmän och styrelseledamöter. Den förteckning skall genom Konungens befallningshafvandes försorg, men på sparbankens bekostnad, införas i länskungörelserna och tidning i orten.

9 §.

Vid sammanträde af hufvudmän och styrelse skall föras protokoll, upptagande alla förekommande ärenden och de beslut, som deri fattats, äfvensom dem, hvilka i besluten deltagit.

10 §.

Styrelseledamot må af sparbank uppbära arfvode endast i det fall att reglementet sådant uttryckligen medgifver; dock att arfvodet icke

får utgå af andra medel än afkomsten af sparbankens egna fonder. Hufvudman är i denna egenskap icke i något fall berättigad att åtnjuta arfvode.

11 §.

Sparbank må ej drifva inlåningsrörelse under annan form, än i 1 § omförmäles; och eger sparbank dervid icke ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid efter uppsägning återbetala insatta medel, styrelsen dock öppet lemnadt att, då sådant utan olägenhet kan ske, medgifva utbetalning utan afvaktan på uppsägningstidens utgång. För fyllande af tillfälligt penningebehof må sparbank upptaga lån och öppna kreditivräkning.

Sparbanks medel må ej såsom lån utlemnas mot annat fordringsbevis än skuldebref.

Lemnas lån mot borgen eller mot pant af skuldebref med borgen, skall, der icke gäldenären utfäster sig att inom tre månader återgälda lånet, sparbankens styrelse förbehålla sig rätt att, om den så finner nödigt, uppsäga detsamma till återbetalning inom tre månader. Utöfver tio år må icke lån, hvarom nu är sagdt, utestå; skolande å lån af ifrågavarande beskaffenhet, som utestår längre tid än ett år, afbetalning årligen göras med belopp, som i förhållande till den tid, för hvilken lånet beviljats, blifvit i skuldebrefvet bestämdt, der icke styrelsen begagnar sin rätt att uppsäga lånet till inbetalning på en gång. Så länge lånet kvarstår, skall styrelsen årligen underkasta detsamma förnyad pröfning.

Ilvad sålunda är stadgadt om den tid, hvarunder lån mot borgen eller mot pant af skuldebref med borgen längst må utestå, är icke tillämpligt å lån, som emot dylik säkerhet varder af kommun eller samfällighet med Konungens tillstånd upptaget.

12 §.

Lån af sparbanks medel må ej utlemnas mot skuldförbindelse, för hvars uppfyllande ledamot eller suppleant i styrelsen eller i sparbanken anställd tjänsteman i egenskap af hufvudgäldenär eller löftesman svarar, utan så är, att till säkerhet för lånets fulla belopp ställes pant antingen af statens, allmänna hypoteksbankens eller andra fullgoda obligationer eller af inteckning uti jordbruksfastighet å landet eller fastighet

i stad inom hälften af senast fastställda taxeringsvärdet; dock att åbyggnad å egendom i stad skall, för att inteckning i egendomen må godkännas, vara brandförsäkrad i någon med vederbörligen fastställt reglemente försedd brandförsäkringsinrättning inom riket.

13 §.

Af sparbankens tillgångar skall ett belopp, motsvarande minst en tiondedel af insättarnes behållning enligt senaste bokslut, redovisas i värdehandlingar, hvilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, såsom statens, allmänna hypoteksbankens eller andra fullgoda obligationer, eller ock depositionsbevis af riksbanken eller annan bankinrättning, för hvilken Konungen fastställt reglemente, så ock inteckningar af sådan beskaffenhet som i 12 § sägs.

14 §.

Ej må sparbank ega annan fastighet, än som för sparbankens inrymmande är afsedd; dock må sparbank inropa för dess fordran pantsatt eller utmätt fast egendom, som å auktion försäljes, der det för skyddande af dess rätt finnes erforderligt; skolande densamma åter afyttras, när så pröfvas lämpligt och i hvarje fall, när det utan förlust kan ske.

15 §.

All vinst, som å sparbanks rörelse uppkommer, skall afsättas till en reservfond för bestridaude af omkostnader och betäckande af förluster; dock att, när reservfonden eller, der förbehåll om tillskjuten grundfonds återbärande icke i reglementet gjorts, sammanräknade beloppet af grund- och reservfonderna öfverstiger tio procent af insättarnes behållning enligt senaste bokslut, hufvudmännen må, efter det sparbankens styrelse afgifvit yttrande i ärendet, kunna besluta, att öfverskottet skall användas för väckande och underhållande hos mindre bemedlade insättare af håg till ökad sparsamhet eller ock, der reglementet sådant uttryckligen medgifver, för välgörande eller allmännyttigt ändamål. Hufvudmännens beslut härom skall underställas Konungens befallningshafvande, som har att pröfva, huruvida beslutet öfverensstämmer med föreskrifterna i denna § och sparbankens reglemente.

16 §.

I sparbank skola föras följande böcker:

kassabok, som föres i två exemplar och af särskilda personer;

afräkningsbok, som för hvarje insättare utvisar insatta och uttagna belopp samt hans tillgodohafvande;

lånebok, som upptager de af sparbanken utlemnade lån, derå inbetalda räntor och gjorda afbetalningar samt för lånen ställda säkerheter;

register å sparbankens gäldenärer, hvilket vid hvarje gäldenärs namn angifver dennes samtliga förbindelser till sparbanken, vare sig såsom hufvudgäldenär eller löftesman; samt

kapitalbok, upptagande sparbankens tillgångar och skulder vid hvarje års början och slut; varande sparbanks styrelse obetaget att, efter ty profvas lämpligt, låta föra äfven andra böcker.

Bokslut skall upprättas för kalenderår och fullständigt utvisa sparbankens ställning.

Konungens befallningshafvande eger, der så aktas nödigt, att meddela föreskrift angående sättet för räkenskapers förande och avslutande.

Sparbanks styrelse är pliktig att senast en månad efter bokslutets upprättande afgifva statistisk redogörelse angående sparbanken och dess rörelse jemlikt de föreskrifter, Konungen kan låta utfärda.

17 §.

Revision af sparbanks förvaltning och räkenskaper skall årligen förrättas. Revisionsberättelsen skall upptaga beloppen af sparbankens tillgångar och skulder jemte beskaffenheten af tillgångarne samt innehålla en öfversigt af sparbankens verksamhet under det år revisionen omfattat. Berättelsen tillika med det yttrande af sparbankens styrelse och det beslut af hufvudmännen, hvartill berättelsen må hafva gifvit anledning, skall, så snart ske kan, insändas till Konungens befallningshafvande och offentliggöras på sätt i 8 § sägs.

18 §.

För sparbank tillskjuten grundfond må endast i det fall, att förbehåll i reglementet derom gjorts, återbäras, dock ej förr än det förhållande mellan reservfond och insättarnes behållning, som i 15 § sägs,

inträdt. Dervid må vinst å grundfondstillskotten icke beräknas samt ränta godtgöras endast för så vidt reglementet derom innehåller uttrycklig bestämmelse; dock att genom utbetalning af sådan ränta, som icke må öfverstiga fem för hundra om året, förenämnda förhållande mellan reservfond och insättarnes behållning icke må rubbas.

19 §.

Hafva, enligt senast upprättadt bokslut, tillskjuten grundfond och, der reservfond bildats, jemväl denna gått förlorade eller har, efter det grundfond återburits, reservfonden förlorats, då skall, derest icke ny grundfond tillskjutes och möjligen befintlig brist i insättarnes behållning jemväl betäcket, sparbankens verksamhet genast afbrytas och sparbanken ställas under utredning.

20 §.

Har någon del af sparbanks vinst blifvit använd på annat sätt, än 15 § medgifver, åligger dem, som i beslutet derom deltagit, att, en för alla och alla för en, till sparbanken återgälda hvad sålunda blifvit obehörigen utbetaldt. Underlåtes föreskriften i 19 §, äro de, som låtit sådan underlåtenhet komma sig till last, likaledes en för alla och alla för en, insättarne ansvarige för deras fordringars fulla gäldande.

I öfrigt äro hufvudmän och styrelseledamöter underkastade ansvarighet för de sparbanken anförtrodda medel endast efter de grunder, som för sysslomän enligt allmän lag gälla, så vidt de icke särskildt utfäst sig till ytterligare ansvarighet.

Om utförande af talan, hvartill enligt denna § fog må förefinnas, eger Konungens befallningshafvande att förordna, ändå att anmälan af sakegare icke gjorts.

21 §.

Konungens befallningshafvande har att öfva tillsyn öfver sparbank och för sådant ändamål sjelf eller genom ombud verkställa undersökning af sparbanks förvaltning, dervid sparbankens räkenskaper, protokoll, kassa och lånehandlingar skola af styrelsen hållas tillgängliga.

Sådan undersökning må, när Konungens befallningshafvande förfar nödigt, ske antingen genom deltagande i den årliga revisionen af sparbankens förvaltning och räkenskaper eller utan samband med revisio-

nen; dock att undersökning af hvarje sparbank skall ega rum minst en gång årligen. Verkställes undersökningen genom Konungens befallningshafvandes ombud, åtnjuter ombudet arfvode af allmänna medel efter de grunder, Konungen stadgar.

Hafva hufvudmän eller styrelse fattat beslut, hvilket står i uppenbar strid med lag eller det för sparbanken gällande reglemente eller eljest finnes medföra våda för sparbankens säkerhet eller kränkning af insättares rätt, må Konungens befallningshafvande förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock förelägga sparbanks hufvudmän eller styrelse att, i händelse beslut af nyss omnämnda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, der så ske kan, så ock att fullgöra hvad dem enligt lag och reglemente åligger, äfvensom att eljest vidtaga åtgärd, som Konungens befallningshafvande för betryggande af insättares rätt funnit nödigt att föreskrifva; Konungens befallningshafvande i sistnämnda fall dock obetaget att, om förhållandena dertill föranleda, låta på sparbankens bekostnad verkställa sådan åtgärd.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från sparbanks reglemente och varder ej den anmärkta afvikelsen inom förelagd tid rättad, ankommer det på Konungens befallningshafvande att förbjuda fortsättning af sparbankens verksamhet.

22 §.

Finner Konungens befallningshafvande grundad anledning att befara förhållande, hvarom i 19 § sägs, har Konungens befallningshafvande att förbjuda fortsättning af sparbankens verksamhet och förordna om dess ställande under utredning. Till deltagande i utredningen skall Konungens befallningshafvande utse ett ombud, hvilket undfår godtgörelse af allmänna medel till belopp, Konungens befallningshafvande bestämmer.

23 §.

Beträffande den, till hvars förmån insättning i sparbank första gången verkställes, skall uppgift dervid lemnas å namn, hemvist och lefnadsyrke samt, der sådant kan ske, födelseår, månad och dag.

Göres insättningen för minderårig, böra, om så kan ske, äfven föräldrarnes namn uppgifvas.

Önskar den, som till förmån för annan insätter medel, att dessa

icke må kunna förr än efter viss tid uppsägas till återbetalning, skall han derom göra förbehåll, då insättning första gången verkställles. Vill han vid den insättning göra annat förbehåll i afseende å medlens utbetalning, ankommer det på pröfning af sparbankens styrelse, huruvida medlen må med det förbehåll mottagas.

24 §.

Vid första insättning i sparbank skall till insättaren utan afgift utlemnas en med ordningsnummer försedd motbok, deri gjordt förbehåll skall vara infördt och vid hvilken ett tryckt exemplar af sparbankens reglemente skall vara fästadt.

Vid insättning och uttagning af penningar skola två af sparbankens tjänstemän eller styrelseledamöter derom göra anteckning hvar i sitt exemplar af kassaboken. Insatt eller uttaget belopp införes vid samma tillfälle jemväl i motboken.

25 §.

Den, som vill uppsäga eller lyfta för hans räkning i sparbank innestående medel, skall i sparbanken uppvisa sin motbok och, derest han icke är personligen känd, styrka sin behörighet genom meddelande af sådana uppgifter, som här ofvan i 23 § omförmälas. Finnas dessa uppgifter öfverensstämma med dem, som vid första insättningen lemnats, och förekommer ej anledning betvifla, att personen är den han uppgifver sig vara, må uppsägningen gälla och utbetalningen verkställas.

26 §.

Medel, som för gift qvinnas räkning innestå i sparbank, må af henne, äfven utan mannens samtycke, uppsägas och lyftas. Likaledes må omyndig, som uppnått femton år, utan särskild tillåtelse af målsman förfoga öfver egna medel, dem han sjelf å motbok insatt.

I de fall, hvarom i denna § förmäles, må medel ej från sparbank utbetalas till mannen utan hustruns eller till målsman utan den omyndiges samtycke.

27 §.

Af sparbank utfärdad motbok bör en gång årligen å tid, regle-

mentet angifver, inlemnas till sparbanken för att jämföras med dess räkenskaper; skolandet, der ej sådant redan skett, den för nästförflutna kalenderår upplupna ränta då jemväl i motboken införes. Är i sparbanks reglemente bestämdt, att, då motbok för insättning eller uttagning i sparbanken uppvisas, den skall med räkenskaperna jämföras, är dock insättare det år, insättning eller uttagning skett, fri från skyldighet att särskildt inlemna motboken för jemförelse med räkenskaperna.

Varder motbok, som bör till sparbanken för jemförelse med dess räkenskaper inlemnas, icke der å föreskrifven tid företedd och yppar sig sedermera skiljaktighet mellan motboken och sparbankens räkenskaper i afseende å insättningar eller uttagningar, skola räkenskaperna ega vitsord, der icke någon omständighet förekommer, som förringar deras trovärdighet.

28 §.

Öfvergår fordringsrätt på grund af motbok från en till annan, må, innan sådant blifvit för sparbankens styrelse anmaldt och styrkt, motbokens innehafvare ej å densamma grunda rätt mot sparbanken.

29 §.

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos sparbankens styrelse ofördröjligen anmäla och dervid uppgifva tid och omständigheter, under hvilka förlusten timat. Styrelsen skall då genom kungörelse, hvilken på bekostnad af den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarne och tre gånger i tidning, som i orten utkommer, efterlysa motboken. Derest denna icke inom sex månader, efter det sådan efterlysning sista gången egt rum, tillrättakommit, är den, för hvars räkning efterlysning skett, berättigad att mot qvitto utbekomma hela sitt tillgodohafvande; och eger efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot sparbanken.

30 §.

Sparbanks reglemente skall, utöfver hvad förut i denna lag är derom stadgadt, innefatta bestämmelser angående
den ort, hvarest styrelsen har sitt säte;
det belopp, hvartill sparbankens grundfond skall uppgå;
hufvudmännens antal och den tid, för hvilken de skola väljas, det

minsta antal af dem, som bör närvara för att giltigt beslut må kunna fattas, hufvudmännens befogenhet, tid och ort för deras årssammanträde samt sättet för utlysande af detta äfvensom af särskildt sammanträde;

antalet af styrelseledamöter och deras suppleanter, tiden för deras befattning samt styrelsens åligganden och beslutmessighet;

antalet af revisorer samt tiden för revision och dess avslutande; sättet för anordnande af s. k. sparbankskomité (afdelnings- eller filialkontor), der sådan komité anses erforderlig, bestämmande af dess befogenhet och öfvervakande af dess förrättningar;

det lägsta belopp, som i sparbanken må insättas, och det högsta beloppet af en persons tillgodohafvande, hvarå ränta godtgöres;

sättet för besluts fattande i fråga om in- och utlåningsräntan;

den tid efter uppsägning, då sparbanken är skyldig återbetala insatta medel; skolande sådan tid bestämmas i förhållande till storleken af det belopp, som skall uttagas, dock icke i något fall under en vecka;

sättet för uppsägning från sparbanksens sida af insatta medel;

förvar och inventering af kassa och värdehandlingar; samt

sättet för fattande af beslut om ändring i reglementet, om sparbanksens upplösning och om verkställigheten deraf.

31 §.

När beslut fattas om sparbanks upplösning, skall sådant för Konungens befallningshafvande ofördröjligen anmälas; och må årsstämmning å dess okände borgenärer sökas.

Uppstår behållning, sedan sparbanksens alla förbindelser blifvit fullgjorda, skall denna användas för välgörande eller allmännyttigt ändamål.

Hufvudmännens härom fattade beslut skall underställas Konungens befallningshafvandes pröfning; och åligger det Konungens befallningshafvande att tillse, att behållningen varder i öfverensstämmelse med fastställt beslut använd.

32 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag meddelas, må klagan föras hos Konungen i finansdepartementet, men beslutet går ändock i verkställighet, der icke Konungen annorlunda förordnar.

33 §.

Utöfvar sparbank sin verksamhet utan att hafva erhållit sådan stadfästelse å sitt reglemente, som i 3 § sägs, stånde en hvar, som emellertid å sparbankens vägnar ingår förbindelse, därför i personlig ansvarighet till fordringsegaren såsom för annan sin förbindelse efter allmän lag.

34 §.

Konungens befallningshafvande eger förelägga vite vid meddelande af föreskrift eller förbud enligt denna lag samt till sådant vite fälla.

Vite, som sålunda ådömes, tillfaller kronan och förvandlas efter allmän lag.

Denna lag träder i kraft med ingången af år 1893 och skall ega tillämpning jemväl å redan befintlig inrättning, hvilken drifver sådan rörelse, som i 1 § sägs; dock att sådan sparbanksinrättning icke är pliktig att fullgöra föreskriften i 3 § om skyldighet att söka stadfästelse å ett i öfverensstämmelse med lagen upprättadt reglemente förr än ett år eller föreskriften i 13 § om redovisning i vissa värdehandlingar af en tiondedel af insättarnes behållning förr än tio år efter lagens trädande i kraft. I öfrigt må denna lag icke verka inskränkning i rätt, som enligt äldre reglemente eller eljest gjordt förbehåll kan tillkomma stiftare af redan befintlig sparbanksinrättning eller andra att återbekomma tillskjuten fond eller att derå njuta ränta; likasom sådan sparbanksinrättning, så framt dess reglemente ej annorlunda stadgar, icke är skyldig att bereda sig grundfond; skolande densamma ställas under utredning, då enligt upprättadt bokslut brist i insättarnes behållning uppstått.